

Fái gongd á EF-upplýsingina

Nú, tá tað fyrsta, stóra tjakið á tingi, um felagsmarknaðarmálið er av, og tingið hevur áðannda, frá landsstýrinum at hava fingið frágreiðing um samráðingarnar við EF og um upptøktreytir, er væl longu tíð til at fara at hugsa um tað næsta, sum má fara fram áðrenn henda biðitíð er at enda komin, nevnliga ein fólkaatkvøða. At vit longu eru avreiddir til felagsmarknaðin, og at vit aftaná hesa 3 ára biðitíð verða fullgyldugur limur í honum, so sum mótstøðumenn vilja siga, er einki uttan tvælt. Ein fólkaatkvøða er lovað okkum, og um landsstýrið og løgting okkara ikki bera seg órvísi at enn partamenn okkara í Danmark, og tað er tað eingin orsök til at halda, so fáa vit hesa fólkaatkvøðu.

Fólkaatkvøðan er avgerandi. Tað má vera fólksins sjálvsagdi rettur at taka avgerðina í so týðandi spurningi. Vit vilja gjarna siga um okkum sjálvar, at vit so langt sum vald okkara rokkur, stýra landi okkara eftir demokratiskum grundreglum, og ein aðaltáttur í demokratiskari uppfatan er júst hetta, at maður sjálvur eigur rettin til at ráða fyrri veraldligu og andligu vælferð síni. Og um hesin rettur ikki skal nýstast í slíkum tilfelli, nær skal hann so nýstast?

Í Danmark verður fólkaatkvøða, eilandi í septembur. Sambært grundlógina kann fólkatíngið sjálvt taka avgerð í hesum spurningi, uttan at spyrja fólkið, nevnliga um fimm settapartar av tingsins limur greiða atkvøðu fyrri, og tað vil siga tað sama sum 150 av teim 179 limum tingsins. Ein hin seinasta kanningin visti, at 138 vóru fyrri, 29 ímóti og 12 høvdu onga stöðu tíkið enn. Tað er sostatt ein møguleiki fyrri, at fólkatíngið sjálvt kann bliva ført fyrri at taka avgerðina, men hóast hetta skuldi hent, so hevur stjórnin tó avgjort at lata fólkið hava tað avgerandi orðið. Tað vil vera náttúrligt hjá okkara ráðandi monnum at bera seg at sum javnaðarflokkurin saman við hinum 3 stóru politisku flokkunum í Danmark her hava gjørt; spurningurin er so týðandi, at her má avgerðin verða tvørpolitisk. Sambært grundlógina skulu meira enn helmingurin av teim, sum á vali eru, atkvøða ímóti og hetta tal skal vera minst 30 pst. av øllum teimum, ið valrætt hava, fyrri at fella uppskotið, og sama praksis kundu vit eisini nýti.

Fyrri at koma til tað, sum ætlanin var við hesi grein:

upplýsingararbeiðið í samband við eina fólkaatkvøðu. At hildi eina fólkaatkvøðu, sum fólksins kunnleiki er til hetta mál í løtuni, vildi verið heilt órealistisk. Vit vita alt ov lítið. Tær upplýsingar sum til nú er komnar fram um Føroyar og EF, eru ov flóktar; antin eru tað áskoðanir, smárit og greinar, av ymiskum monnum, sum hvør sigur sitt, ella torskiltar frágreiðingar sum Rómasáttmálin og lutvís embætismannafrágreiðingin ið aldrin rokka út til mannin á gotuni. Alt hetta bert villir fólki. Tað, sum okkum torvar, er ein eyðskild frágreiðing um hvat limaskapur ella ikki-limaskapur hevur at týða fyrri okkum.

Onkur kanska ivast í, um tað er møguligt at kenna seg til fulnar um eitt evni sum hetta, og um tað tí er eignað til fólkaatkvøðu; men avgerðin um atkvøðu er jú tikin, og eisini má tað haldast at meiri lutin av fólkinum, eftir at tað hevur kunnað seg (eftir at tað er vorðið orienterað) er líka væl at ser komin sum tingmannin.

Her á hesum stað skal ikki vera tikið stóða fyrri ella ímóti limaskapi í EF, í so týðingarmiklum máli er tað rettast at báðir partar koma javnt til orða, at málið verður gjølla lýst frá báðum síðum. Rettast er tí, at landsstýrið setur í gongd og figgar eitt upplýsingararbeiði. Setast má ein nevnd av serkønum monnum, sum skil hava í figgjarmálum, løgfrøði og statsvísind, sum í eini røð av smáritum, á lett-fatligan hátt, gongur ígjøgnum alt EF-málið, við Rómasáttmálanum sum grundarlag, og visir á bæði fyrirumir og vansar við at vera í hesum felagsskapi.

Tjóðveldismenn hava roynt seg við eitt sindur av upplýsing, men hon er eintáttad, og gongur hart ímóti limaskapi í EF, uttan at koma við nokrum alternativum uppskoti.

Undir teimum samráðingum, sum okkara menn høvdu í Bruxelles vóru gjørdar avtalur um serskipanir, serliga fiskivinnuni viðvíkjandi, galdandi fyrri 10 ár fyrri fyrst og ljóðar tað, við góðum møguleika fyrri framleingjan av hesum skipanum. Men her eiga vit at geva getur ta stöðu, sum ávisir stættir av tí norska fólkinum hava tíkið. Fyrri stóran part av norðmonnum er fiskivinnan av eins stórum týðingi, sum hon er tað fyrri okkum. Vit vita, at hjá landbúnaðarmonnum er mótstøðan høvdi móti teimum skipanum landbúnaðurin hevur fingið, og Norsk Fiskarlag setur tað sum eina óreingiliga treyt fyrri at fara upp EF

at tað skal standa svart uppá hvítt í tí sáttmála, sum norðmenn undirrita, at sjókið innanfyri 12 fjórðingar ikki bert fyrri eitt 10-ára skeið, men fyrri tíð og ævi er norsk ogn, og har skal eingin, uttan norðmenn, hava loyvi at fiska. Her hava vit nakað at læra. Tað kann bliva til vanlukku fyrri okkum at fara upp í EF við eini serskipan, sum fyrirbils skal galda í 10 ár og síðan endurskøpast. Henda endurskøðan kann fáa til úrslit, at knappliga hava vit onga serskipan meir.

Tað er í hesum sambandi ein grein í Rómasáttmálanum, vit eiga at geva getur, og tað er grein 235, ið ljóðar: »Sáfremt en handling fra fællesskabets side viser sig påkrævet for at virkeliggøre et af fællesskabets mål indenfor fællesmarkedets rammer, og denne traktat ikke indeholder fornøden hjemmel hertil, udferdiger rådet på forslag af kommissionen og efter at have indhentet udtalelse fra samsamlingen med enstemmig-

hed passende forskrifter herom.« Hvussu skilja vit hesa grein, ella hvussu vilja vit greiða hana, »... for at virkeliggøre et af fællesskabets mål...«, lesa vit, og hvat er enda málið: ein felagsskapur, har tað ikki er loyvt nokrum limalandi at veita íbúgvum sínum hvørki handilsliðar, idnadarligar ella vinnuligar fyrirumir mótvegis íbúgvum í øðrum londum innan felagsskapin. Og fyrri at verunliggera hetta endamálið felagsskapsins: ein eind út í æsir, hevur ráðið heimild til »... at træffe passende forskrifter herom...«.

Lat okkum tí, áðrenn vit undirrita nakran sáttmála, ið hvussu so er útvega okkum fullgøða trygd fyrri at vit fáa loyvi at varðveita okkara sjómærk í óavmarkaða tíð.

Annars kann henda áður-nevnda grein í Rómasáttmálanum verða tað Damoklessvørð, ið beinir fyrri okkum.

Niels Juel Nolsøe.

Óneyðugt at biða seg fram til tvørleikar

EEC orðaskiftið og -tilfarið fer nú at verða nóg so drúgt og rúgvismikið, at tað er ikki óhugsandi, at hugurin til fram hald hjá nógvum er í ferð við at linka. Hetta er ein náttúrlig gongd, men hon er ikki skilgøð, tí at gevast nú, er at gevast á hálvum veg. Vit hava fingið lyfti um bindandi fólkaatkvøðu, men tað er við eini fólkaatkvøðu sum við

einum vali, at skal tað hava nakra meining, má nakað vera at velja ímillum. Higar til hava vit einans fingist við ein møguleika, innliman. Hin (ir) liggia órørdir.

Í septembur er stóðan í Noreg og Danmark greið. Tann møguleiki, at bæði hesi lond eftir fólkaatkvøðuna verða verandi leys av EC, er til stóðar. Ið hvussu er eru øll

tekin til, at um Danmark gerst limur, verður tað sum einasta norðurland.

Okkara higartil fœrdi marknaðarpolitikkur hevur sum grundarlag havt embætismannafrágreiðingina frá des. 1970, og tað samráðingarslit landsstýrið legði fyrri lögtingið í des. 1971 varð beinleiðis fram hald av embætismannarbeiðinum. Henda frágreiðing, sum allar okkara fœrdi marknaðarpolitikkur hvílir á hevur sum fyrtreyt, at Noreg gerst limur í EC, og at vit av solu- og handilspolitiskum orsokum tí mugu fylgja Noreg inn í EC. Annað sum talar fyrri EC inn limans finst ikki í hesi frágreiðing. Vit eiga tí longu nú at fyrireika okkum til, at at við einum norskum nei til EC, er alt grundarlagið undir fœrda marknaðarpolitikkinum burtur.

Nú at niðurfrysja marknaðarmálið kann lett forá við ser mikla fløku. Tí biða vit tíð evstu løu er møguleikin stórir fyrri, at EC-málið verður skúgvad til viks í komandi orðaskiftinum, og at atkvøðan tiskil kemur at vera ein atkvøða fyrri ella ímóti sitandi landsstýri, ella, og tað er meiri hugsandi, ein atkvøða um loysing frá Danmark.

Á hvat borð tað enn ber, um vit fara hvor sín ella sama veg sum Danmark, verða spurningar at greiða, spurningar, ið koma at hava alstóran týðning fyrri politiska framtíð okkara. Gerst Danmark limur í EC verður tað 1. jan. 1973, og eftir henda dag verða tað ikki Føroyar og Danmark sum koma at samráðast um politisku framtíð okkara, men Danmark og EC.

At niðurfrysja EC málið nú er at seta seinnu helvt av eini lögtingssamtíkt úr gildi og tað er at biða seg fram til óneyðugar tvørleikar, og tað er at leggja upp til at EC-málið verður til tjóðskaparmálið í einum óhóskandi búna.

Axel Skoubo.

Gjaldstovuleiðari

Starvið sum leiðari av gjaldstovudeildini í Fuglafirði er leyst. Løn eftir sáttmálanum millum landsstýrið og Starvsmannafelagið sum skrivstovufulltrúi av 2. stigi. Við nógaldandi viðbótum er byrjunarløn og endaløn ávikavist kr. 3.371,11 og kr. 4.011,25 um mánaðin.

Umsóknir mugu vera landsstýrinum í hendi í seinasta lagi 1. mars 1972.

F Ø R O Y A L A N D S S T Ý R I

Spinnið í Gøtu

tygum fáa gott tógv, og skjóta avgreiðslu.

Vit keypa óvaskaða og vaskaða ull og selja øll sløg av feroyskum tógv.

TØTINGARVIRKIÐ

v/ Ólavur Gregersen — tlf. 20 í Gøtu

KLAKKSVÍKAR TIMBURHANDIL

PI. J. F. KJØLBRO

Telefon: 5148 - 5265
Telg.: Kjølbros, Klakksvík
Telex 20

LESID SOSIALIN!
HALDIÐ SOSIALIN!
KEYPIÐ SOSIALIN!
SOSIALURIN — altíð bestur!